

Hallituksen toimet oleskelulupien nopeuttamiseksi

– tavoitteena maailman paras maahanmuuttokokemus

Kooste maahanmuuton tavoitteista ja erityisesti oleskelulupiin liittyvistä toimista

16.12.2021

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Työllisyysasteen nostaminen vaatii lisää osaajia

- Suomen työikäinen väestö vähenee ja taloudellinen huoltosuhde heikkenee merkittävästi ilman maahanmuuttoa. Ilman vieraskielisiä osaajia työvoiman määrä olisi 2000-luvulla jo laskenut.
- Maahanmuutto parantaa taloudellista huoltosuhdetta, jos maahan muuttaneiden työllisyysaste on noin 60 % tai yli. Töihin muuttaneiden työllisyys on lähellä 100 prosenttia.
- Nettomaahanmuuton kasvaminen pysyvästi 7 500 henkilöstä 22 500 henkeen vuodessa pienentäisi kestävyysvajetta VM:n mukaan lähes miljardilla eurolla.
- Maahanmuuton väheneminen heikentäisi Eläketurvakeskuksen mukaan eläketurvan rahoittamista.
- Suomella on OECD-maista suurin pula korkean osaamistason työntekijöistä.
- Työ- ja elinkeinoministeriön arvion mukaan 65 000 työpaikkaa jäi syntymättä vuonna 2019 osaajapulan takia.
- Osaava, monimuotoinen työvoima houkuttelee investointeja.

Suomi tavoittelee merkittävästi lisää töihin tulevia asiantuntijoita ja opiskelijoita

- Hallituksen tavoite on vähintään kaksinkertaistaa työperäinen maahanmuutto vuoteen 2030 mennessä siten, että 50 000 työperäisen maahanmuuttajan kokonaislisäys toteutuu.
- Tavoite on, että vuoden 2030 jälkeen lisäys on vähintään 10 000 työperäistä maahanmuuttajaa vuosittain.
- Uusien ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden määrä pyritään kolminkertaistamaan vuoteen 2030 mennessä.
- Tavoite on, että vähintään 75 prosenttia opiskelijoista myös jää Suomeen ja työllistyy täällä.
- Painopisteenä ovat hallitusohjelmassa mainitut työvoimapulasta kärsivät alat sekä tki-toiminnan kärki- ja kasvualojen kannalta olennaiset erityisosajat, opiskelijat ja tutkijat.

Työvoiman maahanmuuttoa edistetään määrätietoisesti

- Talent Boost -ohjelman toimet edistävät maahanmuuttoa ja Suomeen juurtumista.
  - Ulkomaalaislainsäädännön ja lupamenettelyiden kehittäminen
  - Osaajien houkuttelemisen ja rekrytoimisen Suomeen
  - Kansainvälisten osaajien juurruttaminen Suomen kasvua rakentamaan
  - Ulkomaisen työvoiman hyväksikäytön ehkäiseminen
- Koulutus- ja työperusteisen maahanmuuton [tiekartta](#) määrittelee pitkän aikavälin tarpeet ja toimenpiteet aina vuoteen 2035 asti.
- Tiekartan strategiset tavoitteet, joihin on käynnissä ja valmisteilla toimia, ovat:
  - I Suomi on globaalisti kiinnostava ja houkutteleva maa osaajille
  - II Kohti maailman parasta maahanmuuttokemusta
  - III Kansainvälinen osaaminen luo elinvoimaa

A blue-tinted photograph of an office meeting. Three people are visible: one standing on the left, one sitting in the center with hands gesturing, and one sitting on the right with their back to the camera. The scene is overlaid with a semi-transparent blue filter and white text. A potted plant is visible in the top left corner.

**Oleskelulupaprosessin
nopeuttaminen vaatii
lakimuutoksia ja muuta
kehitystyötä**

Lupaprosessin yksinkertaistaminen helpottaa maahantuloa

- Hallituksen tavoitteena on keskimäärin yhden kuukauden käsittelyaika kaikille työ- ja koulutusperusteisille oleskeluluville ja kahden viikon pikakaista erityisasiantuntijoille, kasvuyrittäjille ja heidän perheenjäsenilleen.
- Kuukauden käsittelyajan tulisi toteutua hallituskauden loppuun mennessä. Pikakaista otetaan käyttöön kesäkuussa 2022.
- Lupaprosessin nopeuttaminen vaatii lainsäädännön muuttamista, prosessien uudelleen muotoilua, järjestelmäkehitystä sekä laadukasta asiakasneuvontaa.
- Lupaprosessin nopeuttamiseksi tehtävien ulkomaalaislain työntekoa ja yrittäjyyttä koskeva hallituksen esitys annetaan eduskunnalle 05/2022. Muutosten on suunniteltu tulevan voimaan 10/2022.

Pikakaista nopeuttaa luvan saamista ja maahantuloa

- Pikakaista on palvelulupaus, jossa erityisasiantuntijan, kasvuyrittäjän ja heidän perheenjäsentensä sähköiselle oleskelulupahakemukselle luvataan päätös 14 vrk:n sisällä hakemuksen lähettämisestä ja maksamisesta.
- Pikakaistassa pilotoidaan hakemuksen automaattinen vireillepano, joka mahdollistaa hakemuksen käsittelyn jo ennen henkilökohtaista tunnistautumista.
- Pikakaista otetaan käyttöön kesäkuussa 2022.
- Viisumivelvollisten maiden kansalaisille myönnetään pikakaistassa kansallinen pitkäaikainen viisumi (D-viisumi) nopean maahanpääsyn turvaamiseksi. Oleskelulupakorttia ei toimiteta nykymallin mukaisesti ulkomaille, vaan hakija saa kortin Suomesta. Ajallinen säästö on noin kaksi viikkoa.

Kasvavien hakemusmäärien käsittelyä tehostetaan monin tavoin

- Ulkomaalaislain uudistukset ja muut lakihankkeet nopeuttavat lupien käsittelyä.
- Viranomaisten rooleja lupaprosessissa selkiytetään, päällekkäistä työtä karsitaan ja tietojenvaihtoa kehitetään niin, että lupaprosessissa voidaan hyödyntää valmiita viranomaisrekistereitä.
- Lupaedellytyksiä selkiytetään ja lupajärjestelmää tehostetaan automatisoimalla.
- Migri saa oleskelulupaprosessien kehittämiseen, ruuhkan purkuun sekä järjestelmäkehitykseen lisärahoitusta yhteensä noin 18 miljoonaa euroa vuosina 2020–2022.
- Osaajien oleskelulupaprosessien digitalisointiin ohjataan lisäksi EU:n elpymis- ja palautumistukivälineestä yhteensä noin 20 miljoonaa euroa Migrille, OKM:lle, UM:lle, TEM:lle ja BF:lle.
- Työ- ja opiskelulupien käsittely on jo nopeutunut (tarkemmin sivu 11).

Lupaprosessin uudistus nopeuttaa käsittelyä 1/2

- **Merkittävä osa oleskelulupahakemuksista on puutteellisia ja lisäselvityspyynnöt hidastavat käsittelyä. Lisäksi edustustojen osuus käsittelystä vie paljon aikaa.**
- **Hakemuksen vireillepanovaihetta ja henkilöllisyyden tarkistamista ulkomailla tehostetaan.**
  - Hakijoita ja työnantajia ohjataan entistä vahvemmin asioimaan verkossa. Samalla parannetaan verkkopalvelun selkeyttä ja ohjaavuutta sekä kehitetään asiakasneuvontaa.
  - Edustustojen sijaan lisätään ulkoisten palveluntarjoajien käyttöä.
- **Lupakategorioita ja luvan myöntämisen edellytyksiä selkiytetään ja yksinkertaistetaan.**
  - Jatkossa työnantajalta ja hakijalta kysytään vähemmän tietoa ja hyödynnetään viranomaisten välistä tiedonsiirtoa etenkin työnantajavelvoitteiden osalta.
- **Työnantajan ja työntekijän vastuuta prosessissa selkiytetään.**
  - Työnantajalta ja työntekijältä kummaltakin pyydetään vain omat ja välttämättömät tiedot oleskeluluvan myöntämiseksi.

Lupaprosessin uudistus nopeuttaa käsittelyä 2/2

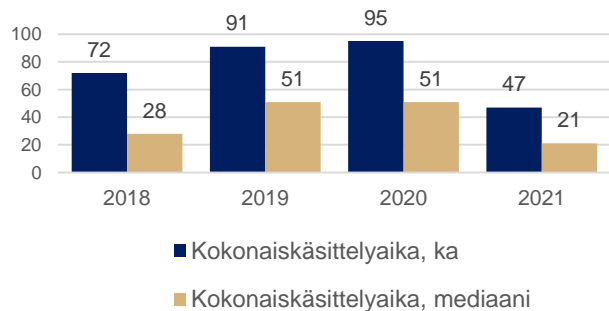

- **Säädetään luotettavien työnantajien sertifiointista, joka vähentää tarvetta pyytää lisätietoja ja liitteitä. Uudistus voimaan lokakuussa 2022.**
  - Työnantajan tausta (luotettavuus ja kyky toimia työnantajana) selvitetään sertifiointin yhteydessä, joten sitä ei tutkita oleskelulupahakemusten yhteydessä.
- **Siirrytään hakemusten riskiperusteiseen käsittelyyn.**
  - Työ- ja koulutusperusteisista hakemuksista yli 80 % saa myönteisen päätöksen. Etenkin näiden hakemusten käsittelyä yksinkertaistetaan, automatisoidaan ja nopeutetaan.
  - Tarkempia tietoja kysytään vain, jos havaitaan hyväksikäytön, ihmiskaupan tai maahantulosaännösten kiertämisen riskin mahdollisuus.
- **Viranomaisten toimintatapoja kehitetään niin, että esimerkiksi edustuston, TE-toimiston ja Migrin väliset vastuut selkeytyvät ja päällekkäistä työtä karsitaan.**
  - Kehittäminen koskee esimerkiksi lisäselvityspyyntöjen tekemistä, tietojen tarkistamista ja haastatteluja. Varmistetaan, ettei samoja asioita tutkita kahteen kertaan esimerkiksi ensin TE-toimistossa ja sitten Migrissä.

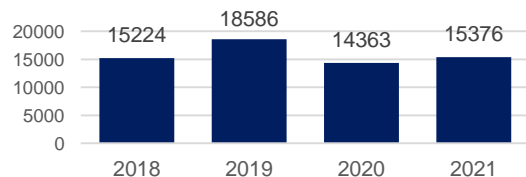
Käsittelyajat ovat lyhentyneet työ- ja opiskelijahakemuksissa vuosina 2018–2021/10

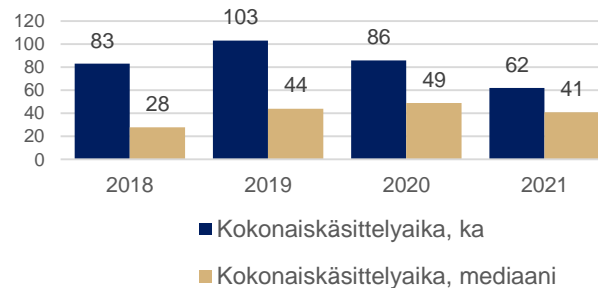
Kaikki työ- ja opiskeluperusteiset 1. oleskeluluvat

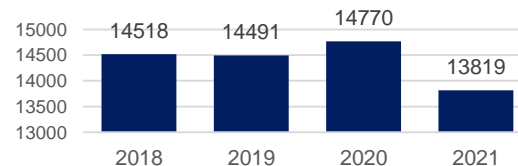
Laskennassa mukana olevien päätösten lukumäärä

Kaikki työ- ja opiskeluperusteiset jatkoluvat

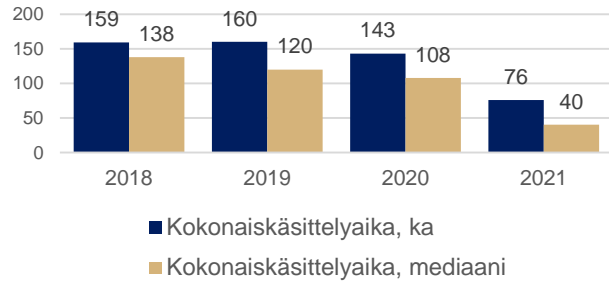
Laskennassa mukana olevien päätösten lukumäärä

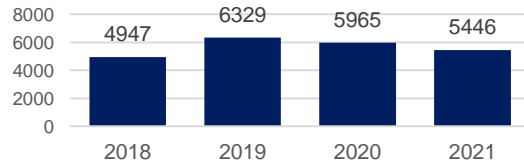
Työntekijät ja erityisasiantuntijat saavat nyt nopeammin luvan, vuodet 2018–2021/10

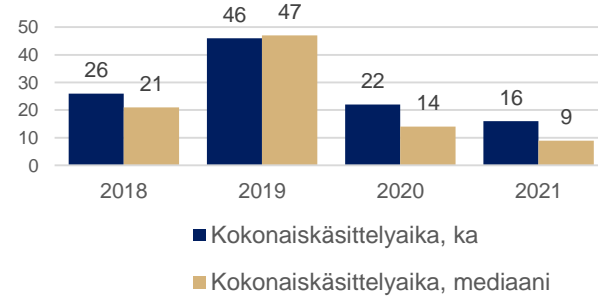
Työntekijän oleskelulupa (TTOL),
1. luvat

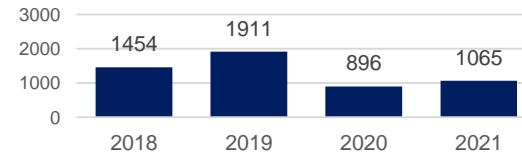
Laskennassa mukana olevien päätösten lukumäärä

Erityisasiantuntijan oleskelulupa,
1. luvat

Laskennassa mukana olevien päätösten lukumäärä

**Suomen veto- ja
pitovoimaa
parannetaan**

③ Kalat uivat
④

1) Laps et 'le
2) tytöt laula

Suomi haluaa pitää kiinni osaajista

Pitovoima on vahvistunut 2010-luvulla:

- Noin puolet tutkinnon suorittaneista kansainvälisistä opiskelijoista työllistyy Suomeen.
- Työn perusteella myönnettyjen jatkolupien määrä on kasvanut tasaisesti.
- Pitkään maassa olleiden ulkomaalaisten palkansaajien ja yrittäjien määrä on lisääntynyt.

Opiskelijoiden Suomeen jäämistä tukevat lakimuutokset voimaan 04/2022:

- Myönnetään opiskelijoille lupa koko tutkinnon suorittamisen tai opintojen keston ajaksi.
- Muutetaan korkeakouluopiskelijoiden lupa tilapäisestä jatkuvaksi.
- Pidennetään työnhakulupa kahteen vuoteen.

Muita toimenpiteitä kansainvälisten osaajien pitovoiman lisäämiseksi:

- Tukea työnantajayhteyksien ja ammatillisten verkostojen rakentamiseen.
- Koulutusta suomalaisesta työelämästä.
- Lisää mahdollisuuksia kotimaisten kielten oppimiseen.
- Puoliso-ohjelmat puolisoitten työllistymisen ja kotoutumisen tueksi.

Suomi houkuttelee osaajia aktiivisesti

- #Finlandworks-maakuvatyöllä ja kohdennetulla markkinointiviestinnällä vahvistetaan Suomen asemaa globaalissa osaajakilpailussa.
- Osaajien houkuttelu kohdennetaan erityisasiantuntijoille, startup-yrittäjille, opiskelijoille ja tutkijoille TKI-kärkialoille sekä aloille, joilla on työvoimapulaa.
- Vuodelle 2022 on Talent Boost -ohjausryhmässä määritetty osaajien houkuttelun kärkikohdemaiksi Intia ja Venäjä.
- Kampanjat ja tapahtumat lisäävät Suomen tunnettuutta ja auttavat yrityksiä löytämään kansainvälisiä osaajia.
- Eurooppalainen työnvälitysverkosto EURES auttaa löytämään osaajia EU-alueelta ja edustustot ja Business Finland maailmanlaajuisesti.
- [Work in Finland - verkkosivusto](#) kokoaa tietoa Suomessa työskentelystä kiinnostuneelle.
- Englanninkieliset työpaikat löytyvät [Jobs in Finland](#) -portaalista.

Muiden viranomaispalvelujen kehittäminen tukee sujuvaa maahantuloa ja asettautumista

- UM:n johdolla valmistelussa **Virtual Finland -palvelualusta**, jonka tavoitteena yhdistää data, viranomaisten, julkisen ja yksityisen sektorin palvelut sekä tuottaa palvelukanavat Suomeen tulemiselle.
- VM:n **henkilötunnuksen uudistamista ja valtion takaaman identiteetin hallinnoimista** koskevassa hankkeessa mahdollistetaan myös kolmansien maiden kansalaisille niin kutsuttu esirekisteröinti ja sähköinen asiointi jo ulkomailla niissä palveluissa, jotka normaalisti vaativat henkilötunnuksen.
- **Digi- ja väestötietoviraston** riittävä resursointi ja palveluiden digitalisointi turvattava, jotta Suomeen asettautuminen on sujuvaa (keskeisiä hetun ja kotikunnan saaminen, joiden kautta useat muut palvelut avautuvat).
- **Työ- ja koulutusperusteisen maahanmuuton viranomaispalvelut** yhden katon alle tuovat **International House -palvelupisteet** toimivat jo Helsingissä ja Tampereella. Turun piste avautuu keväällä 2022.

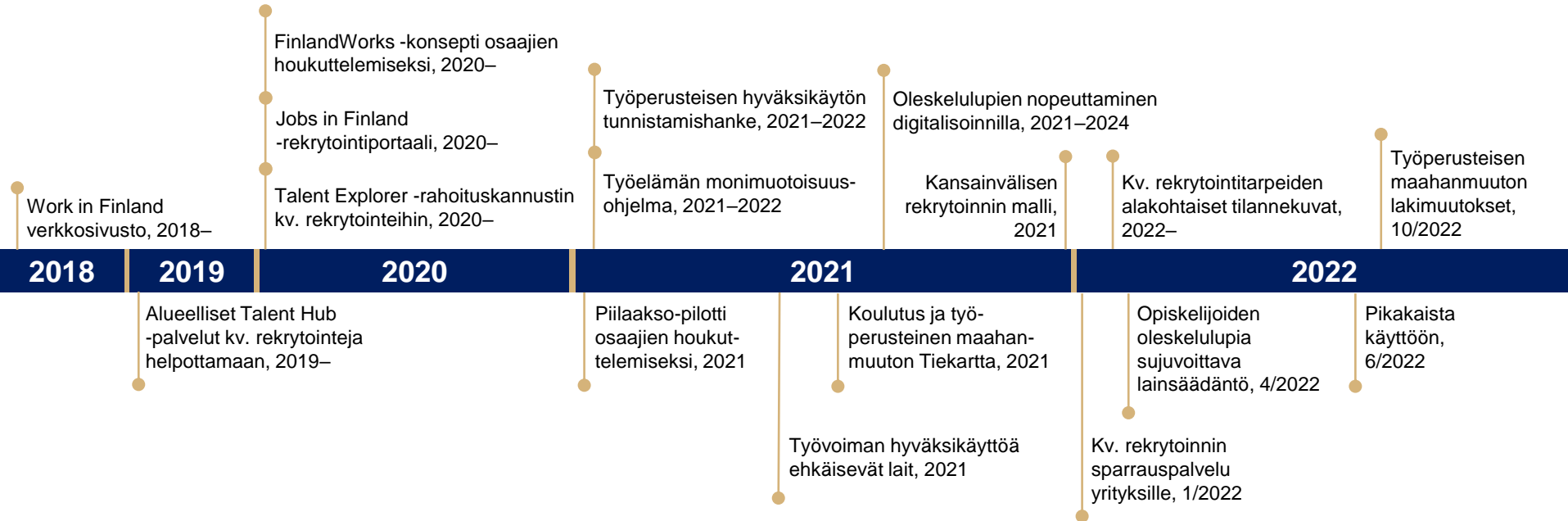

Suomi tukee yrityksiä kansainvälisissä rekrytoinneissa

- Yritysten tarvetta ulkomaisille osaajille identifioidaan tarkemmin osana työvoiman tarpeen kysynnän ja ennakkoinnin kehittämistä.
- Työelämän moniutoisuutta ja kansainvälisiä rekrytointeja edistetään monipuolisesti:
  - Kansainvälisen rekrytoinnin neuvontapalvelun pilotointi käynnistyy keväällä 2022.
  - Sparrauspalvelu tukee yrityksiä kansainvälisissä rekrytoinneissa ja monimuotoisuudessa.
  - Rekrytointitapahtumat verkossa ja kohdemaissa.
  - Eurooppalainen työnvälitysverkosto EURES ja Business Finlandin Jobs in Finland-portaali.
  - Työpaikkasuomi ja -ruotsi -koulutukset ja muut kansainvälisille osaajille suunnatut työvoimakoulutukset.
  - Talent Explorer -rahoitus kansainvälisen osaajan palkkaamiseksi.
  - Kansainvälisen rekrytoinnin opas työnantajille on laadittu.
- Kansallisen työnhaun järjestelmässä (Työmarkkinatori) varmistetaan englanninkieliset palvelut ja nykyistä parempi soveltuvuus kansainvälisiin rekrytointeihin.

Työvoiman maahanmuuton edistämisen toimia 2018–2022

Lisätietoja:

- [Koulutus- ja työperustaisen maahanmuuton tiekartta](#)
- [Hallituksen tiekartta kokoaa toimet koulutus- ja työperustaisen maahanmuuton lisäämiseksi - Työ- ja elinkeinoministeriön verkkopalvelu \(tem.fi\)](#)
- [TEM käynnistää alakohtaisten tiekarttojen valmistelun, jotta työvoiman saatavuus voidaan varmistaa kaikkialla Suomessa - Työ- ja elinkeinoministeriön verkkopalvelu](#)
- [Työministeri Haatainen: Erityisosajien ja kasvuyrittäjien pikakaista Suomeen valmisteilla - Työ- ja elinkeinoministeriön verkkopalvelu \(tem.fi\)](#)
- <https://intermin.fi/-/lakiesitys-pitkaaikaisesta-d-viisumista-helpottaa-tyovoiman-maahanmuuttoa>
- [Ulkomaisten työvoiman hyväksikäyttöön puuttuminen vaatii hyvää yhteistyötä eri viranomaisilta - Työ- ja elinkeinoministeriön verkkopalvelu \(tem.fi\)](#)
- [Alueellinen kokeilu joustavoittaa saatavuusharkintaa - Työ- ja elinkeinoministeriön verkkopalvelu \(tem.fi\)](#)
- [Kotoutumisen selonteko esittää laajan ohjelman nopeuttamaan kotoutumista - Työ- ja elinkeinoministeriön verkkopalvelu \(tem.fi\)](#)
- [Ulkomaalaislain uudistukset ehkäisevät ulkomaisten työvoiman hyväksikäyttöä ja parantavat uhrin asemaa - Työ- ja elinkeinoministeriön verkkopalvelu \(tem.fi\)](#)
- [Ulkomaalaisten marjanpoimijoiden asema paranee - Työ- ja elinkeinoministeriön verkkopalvelu \(tem.fi\)](#)

Kiitos!